

Riksdagen
Uppteckningar
vid EU-nämndens sammanträden
2020/21:31

Fredagen den 19 mars

§ 1 Fråga om medgivande till deltagande på distans

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi börjar dagens EU-nämndssammanträde. Jag hälsar alla hjärtligt välkomna och tackar er för tålamodet med dröjsmålet denna morgon. Inte nog med att tåget var försenat, utan min dator följde också med på det tåget.

Innan vi kör igång vill jag fråga om medgivande till deltagande på distans för oss ledamöter och tjänstepersoner kan medges. Jag finner frågan med ja besvarad.

§ 2 Utrikes frågor

Utrikesminister Ann Linde (deltar via Skype)

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor
den 22 februari 2021

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikes frågor den 22 mars 2021

Anf. 2 ORDFÖRANDEN:

God morgon, utrikesministern!

Innan jag släpper in utrikesministern vill jag påminna ledamöterna om kompletterande mervärde, alltså att det som har framförts på utskottssammanträdet inte nödvändigtvis behöver framföras under dagens EU-nämndssammanträde. Vi börjar med återrapporten från den 22 februari.

Anf. 3 Utrikesminister ANN LINDE (S):

EU-nämnden har i vanlig ordning fått en skriftlig återrapportering från rådets möte den 22 februari.

Josep Borrell tog under Aktuella frågor upp Myanmar, Belarus, kärnenergiavtalet JCPOA och G5-Sahels toppmöte.

Finlands utrikesminister Pekka Haavisto redogjorde för den resa som han gjort till Etiopien och Sudan på den höge representantens uppdrag.

Jag berörde i mitt inlägg Myanmar och Belarus. Jag kommenterade också min finska kollegas viktiga resa.

Diskussionen om Ryssland hölls, som nämnden minns, efter den höge representantens besök i Moskva. Diskussionen i rådet visade på stor samsyn kring EU:s politik och betydelsen av de fem principerna. Det fanns också ett brett stöd för ett antal nya restriktiva åtgärder inom ramen för EU:s nya sanktionsregim mot allvarliga kränkningar av eller brott mot de mänskliga rättigheterna, det som ibland kallas Magnitskijsanktioner. Så skedde också den 2 mars.

Jag gjorde ett inlägg i linje med den ståndpunkt som nämndens majoritet formulerade om Nord Stream 2. Det fanns som väntat inte stöd för att diskutera frågan. Några ministrar underströk att EU:s medlemsstater har rätt att välja sin egen energimix och att de som föreslog en koppling till Nord Stream 2 nogga behövde tänka på konsekvenserna för de över 150 europeiska företag som skulle påverkas. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Diskussionen om Hongkong blev förhållandevis kort men visade ändå på en stor samsyn. Den höge representanten presenterade flera förslag för att bemöta Kinas agerande. Förslagen omfattade inte sanktioner. Jag uttryckte i mitt inlägg stöd för Borrells förslag men underströk samtidigt att Sverige anser att EU bör anta restriktiva åtgärder. Regeringen avser nu att driva att rådet ska anta nya slutsatser som befäster vilka åtgärder EU ska vidta för att möta utvecklingen i Hongkong.

Diskussionen om den strategiska kompassen utgick på grund av tidsbrist. Slutligen hade vi ett mycket bra informellt samtal med USA:s nya utrikesminister Antony Blinken.

Anf. 4 KERSTIN LUNDGREN (C):

Ordförande! Tack, utrikesministern, för en positiv hälsning från mötet med USA:s nye utrikesminister! Vi uppfattade tydligt att det fanns en bild av att det nästan var hallelujastämning på mötet, enligt den rapportering som medierna gav efter mötet, men när vi fick mediernas rapporter om diskussionen om Nord Stream 2 kunde vi uppfatta att det fanns en något osäker framtoning. När utrikesministern säger att inlägg gjordes i linje med den uppfattning som majoriteten i EU-nämnden hade låter det i mina öron, också i relief mot vad som sas i medierna, som att det fanns en bild av distansering från utrikesministern i anförandet gentemot vad som framförts från EU-nämnden när det gäller Nord Stream 2. Det var till och med kommentarer om att det bara var en liten stat som haft en likartad hållning. Det kändes som att utrikesministern inte riktigt drev EU-nämndens linje eller med övertygelse gjorde den linjen till sin egen. Jag vill höra om det är rätt.

Sedan undrar jag också: När det gäller Hongkong avser regeringen att driva frågan om nya slutsatser om sanktioner – men Hongkong är väl inte uppe på dagordningen vid kommande möte? Hur avser utrikesministern driva den frågan? Det är i och för sig rätt att man avser att göra det.

Anf. 5 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Jag framförde självfallet Sveriges position vid mötet den 22 februari helt i enlighet med överläggningarna i EU-nämnden. Som jag sa innan var det bara >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< som nämnde Nord Stream 2 utöver Sverige. Det var inget annat land som gjorde det. Sedan var det ett antal ministrar som underströk de saker som jag sa i min inledning.

Hongkong står inte på dagordningen för följande möte, men vi driver den frågan genom våra samtal i enlighet med de linjer, inklusive mer sanktioner, som vi har kommit överens om. Det var tack vare att Sverige begärde en strategisk diskussion om Hongkong som detta kom upp på ett formellt FAC-möte.

Anf. 6 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar detta och tackar för informationen.

Innan jag släpper in utrikesministern för dagordningspunkten om aktuella frågor vill jag med anledning av förra veckans diskussion då ordet ”bokstavsmandat” nämndes läsa upp några citat från den parlamentariska kommitténs arbete avseende EU-arbetet i riksdagen med nummer 2017/18:URF1.

Det står så här: ”Utgångspunkten här är att det måste finnas en medvetenhet från riksdagens sida om att det är olämpligt att på förhand binda regeringen med fastställda förhandlingsdirektiv och om att regeringen måste ha ett förhandlingsutrymme på rådsmötena.”

Vidare står det så här: ”I anslutning till detta vill kommittén framhålla att det inte är lämpligt att EU-nämnden ger ett s.k. bokstavsmandat mot regeringens uttryckliga rekommendation, särskilt om mandatet tar upp frågor vid sidan av det som berörs i rådets behandling. – – – Kommittén vill i detta sammanhang betona att det är ett gemensamt ansvar för regeringen och EU-nämnden att resonera sig fram till mandat som är

ändamålsenliga för syftet att de svenska ståndpunkterna ska få genomslag.”

Jag vill särskilt betona detta: ”I anslutning till detta vill kommittén framhålla att det inte är lämpligt att EU-nämnden ger ett s.k. bokstavsmandat mot regeringens uttryckliga rekommendation, särskilt om mandatet tar upp frågor vid sidan av det som berörs i rådets behandling.”

Det som inte finns med på dagordningen är det tydligen, enligt den här parlamentariska kommittén, olämpligt att framföra som regeringens ståndpunkt.

Med detta går vi in på dagordningspunkt 3, Aktuella frågor. Det är information, en återkommande fråga inom rådet för utrikes frågor.

Anf. 7 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Ordförande! Mötet blir i fysisk form i Bryssel, och på dagordningen står två diskussionspunkter: Turkiet och EU:s södra grannskap. Dessutom tas aktuella frågor upp.

Rådet väntas besluta om nya restriktiva åtgärder inom ramen för sanktionsregimen mot allvarliga kränkningar av eller brott mot de mänskliga rättigheterna, alltså den som ofta kallas för EU:s Magnitskijsanktioner. Det formella samrådet med EU-nämnden om detta skedde tidigare i veckan, och regeringen fattade i går beslut i frågan. Det är mycket positivt att EU nu börjar använda sanktionsregimen.

Ett annat rådsbeslut som väntas antas gäller Myanmar. Rådet kommer att fatta beslut om nya restriktiva åtgärder med anledning av militärkuppen. Även i detta ärende har det formella samrådet med nämnden genomförts tidigare.

Josep Borrell väntas som vanligt beröra ett antal ämnen under dagordningspunkten Aktuella frågor. Detta är som bekant inte en diskussionspunkt där regeringens ståndpunkt behöver förankras i riksdagen, men jag vill ändå säga något om vad som kan förväntas.

Vi har fått veta att Borrell avser att ta upp den senaste tidens utveckling i Ryssland. Rådet hade som bekant en längre diskussion om Ryssland i februari. Jag tror att Borrells avsikt den här gången är att göra en kort avstämning inför Europeiska rådets möte och strategiska diskussion i slutet av nästa vecka.

EU:s relation till Ryssland förblir en central angelägenhet för Sverige. Vi kommer att fortsätta att verka för ett enigt, balanserat och tålmodigt genomförande av de fem principerna.

Josep Borrell väntas också ta upp den senaste utvecklingen i Armenien och Georgien. I båda länderna ser vi svåra politiska låsningar, om än av mycket olika anledningar. I båda länderna har situationen också förvärrats på senare tid. Europeiska rådets ordförande har, som ni säkert har sett, bett chefen för kommissionens kontor i Sverige, Christian Danielsson, att agera för EU i dialog med berörda i Georgien. I Armenien kan det i går tillkännagivna nyvalet förhoppningsvis bidra till att stabilisera situationen. Jag har i egenskap av OSSE-ordförande besökt båda länderna – Armenien så nyligen som i början av den här veckan.

Även EU har genom högnivåbesök och uttalanden försökt påverka utvecklingen. Jag kommer på måndag att återrapportera från mitt besök i regionen. Sverige kan spela en viktig roll genom att mana till lösningar

utan våld genom demokratiska processer och i linje med rättsstatens principer.

2020/21:31

19 mars

Borrell väntas också ta upp Venezuela och Maduroregimens beslut att förklara EU:s ambassadör i Venezuela persona non grata. Utvisningen av ambassadören följde på EU:s nya listningar under sanktionsregimen för Venezuela. EU svarade reciprokt genom att förklara Venezuelas ambassadör till EU-institutionerna för icke önskvärd.

Sverige har, liksom EU och många medlemsstater, beklagat utvisningen. Dialog och förhandlingar är den enda hållbara lösningen på krisen i Venezuela. Jag kommer, om det finns tillfälle på FAC, att lyfta vikten av fortsatt humanitärt engagemang, vilket också var ett av de samtalsämnen jag hade vid mitt samtal med Juan Guaidó i förra veckan.

Anf. 8 KERSTIN LUNDGREN (C):

Ordförande! Vi hade också möjlighet att ha ett möte med Venezuelas talman Guaidó, och vi hade då en diskussion om humanitärt tillträde och betonade vikten av att detta inte blir en möjlighet för regimen att leverera humanitärt stöd. Det måste säkerställas att det är World Food Programme och andra som genomför detta i egen regi ut till de behövande. Det humanitära stödet måste levereras av respektive FN-struktur, och det är viktigt.

Sedan har jag en synpunkt. Eftersom Ryssland kommer att komma upp inför Europeiska rådet som en avstämning vill vi betona det som vi också hade som en avvikande mening vid förra EU-nämnden och som vi inte hade stöd för då, och det är Magnitskijsanktioner. Det är bra att de används, men de borde också breddas till att ha en del som handlar om systematisk korruption och penningtvätt. Detta borde framföras som en signal, för det är en viktig del i relation till Ryssland men också i relation till Belarus och övriga länder i östra partnerskapet där Ryssland medvetet arbetar med just den metodiken.

Vill vi komma till rätta med det behöver vi hitta en metod. Systematisk korruption och penningtvätt borde finnas med som en kompletterande del i Magnitskijslagstiftningen. Det borde framföras som ett önskemål från svensk sida. Det är ett krav som vi vill lyfta på nytt.

Vi tycker också att det finns skäl för utrikesministern, med tanke på vad utrikesministern sa att Hongkong inte fanns på dagordningen men kom upp tack vare en svensk begäran, att under den här åiterrapporten eller diskussionen, som Borrell har som diversebutik, också lyfta Belarus, för också där går utvecklingen bakåt.

Det är viktigt att EU agerar för att bredda sanktionsregimen mot Belarus och öka kravet på att man släpper politiska fångar. Det pågår en hungerstrejk nu, och det är viktigt att EU inte blundar utan talar och agerar. Det är en sak som vi tycker att utrikesministern borde lyfta på FAC på måndag.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Jag vill påminna om att det här är ett informationsärende.

Anf. 10 MARKUS WIECHEL (SD):

Jag vill fatta mig kort och säga att vi instämmer i Kerstin Lundgrens vilja om en breddad Magnitskijsanktion.

Anf. 11 HANS ROTHENBERG (M):

Det här är ju en informationspunkt, men just därför är det angeläget att vi faktiskt tar till orda i det här fallet. Jag tycker att det finns anledning att återkomma till hur dagordningen sätts upp. Frågor som egentligen borde vara värda sin egen punkt på dagordningen hamnar under information.

Jag utgår från att utrikesministern kommer att upprepa den kritik som Sverige tidigare har framfört om det här. Vi har haft skarpare formuleringar i våra diskussioner vid tidigare EU-nämnder.

Jag instämmer också i det som Kerstin Lundgren sa vad gäller hållningen till Ryssland och penningtvätt och korruption.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Jag lämnar ordet till Maria Nilsson från Liberalerna. Välkommen till EU-nämnden, Maria Nilsson!

Anf. 13 MARIA NILSSON (L):

Tack så mycket! Jag ska försöka att inte göra bort mig under det här första mötet i alla fall.

Jag vill säga att Liberalerna givetvis stöder det som Kerstin Lundgren framför om utvidgade Magnitskijsanktioner i fråga om Ryssland. Jag tycker också att Kerstin Lundgren har ett bra påpekande om vikten av att vi absolut inte får släppa blicken på Belarus just nu och att det faktiskt är en tilltagande repression där som är mycket oroande.

Anf. 14 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Jag börjar med Venezuela och instämmer helt i det som Kerstin Lundgren säger. Det är det vi menar med respekt för humanitära principer. Vi är alltså helt i linje där.

När det gäller Belarus arbetar vi intensivt med frågan i egenskap av ordförande i OSSE. Vi är alltid beredda att lyfta frågan när det behövs. Man tar dock inte upp olika frågor på sittande möte, utan det går till så att man i de förberedande kommittéerna tar upp att det ska lyftas upp på olika sätt. Det var så det gick till när det gällde Hongkong.

Vi har en väldigt konsekvent linje när det gäller EU:s engagemang för MR, demokrati och stöd till det civila samhället.

Jag är medveten om Centerpartiets och en del andra partiers hållning när det gäller frågan om att MR-sanktioner ska breddas. Kabinetssekreteraren diskuterade denna fråga i utrikesutskottet i går. Frågan om EU skulle behålla sanktionsregimen mot kränkningar av och brott mot mänskliga rättigheter står inte på dagordningen för måndagens FAC, och därför är den inte heller föremål för dagens samråd.

Anf. 15 KERSTIN LUNDGREN (C):

Ordförande! Det är klart att det är en del av informationspunkten för Borrell, men det är viktigt att utrikesministern agerar på en diskussionspunkt och inte sitter tyst. Det är klart att det är ett problem om hela Rysslandsstrategin kommer upp på Europeiska rådet i en avstämning som en diskussionspunkt utan att vi har sett innehållet. Det är naturligtvis viktigt att det inte kommer som en överraskning om det lyfts upp inför Europeiska rådet, för då är det inte längre en diskussionspunkt.

Det är angeläget att utrikesministern nu är tydlig när det gäller breddning av Magnitskijsanktionerna. Det är en viktig signal till många inte minst i relation till Ryssland. Det finns skäl till att utrikesministern ändå fångar upp den frågan och inte bara kritiserar att inte hela strategin är uppe för en behandling utan i det här läget markerar att Magnitskijsanktionerna måste breddas till att omfatta just systematisk penningtvätt och korruption.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Jag vill bara för protokollets skull tydliggöra att det här är en informationspunkt och ingenting annat. En diskussionspunkt har inte förekommit och kommer inte att förekomma, utan det är en informationspunkt. Vill utrikesministern kommentera ytterligare?

Anf. 17 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Nej, jag är nöjd, tack.

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Då noterar vi informationen och tackar för den.

Vi går in på dagordningspunkt 4. Detta är dock en diskussionspunkt. Som en kommentar kan jag säga att östra Medelhavet förväntas även diskuteras vid Europeiska rådet den 25–26 mars. Det är dagordningspunkten 2 i föredragnings-pm:et. Då är det med allmänna rådets medlemmar.

Jag lämnar ord och bild tillbaka till utrikesministern avseende punkten 4, Turkiet.

Anf. 19 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Den första diskussionspunkten rör Turkiet och utvecklingen i östra Medelhavet. Diskussionen syftar till att förbereda inför Europeiska rådet den 25–26 mars som väntas överväga möjliga vägar framåt för relationen mellan EU och Turkiet.

Europeiska rådet antog i december förra året slutsatser som lade fast en samlat EU-ansats för relationen till Turkiet. Slutsatserna slår fast att EU har beredskap att besluta om ytterligare listning inom ramen för den sanktionsregim som inrättats på grund av Turkiets olagliga borrningsaktiviteter i östra Medelhavet.

Europeiska rådet påminner samtidigt om möjligheten att gå vidare med en positiv politisk agenda förutsatt att Turkiet agerar konstruktivt och visar sig redo att främja ett genuint partnerskap med EU.

Inför Europeiska rådet nu i mars ska den höge representanten och kommissionen rapportera om relationen och om möjliga åtgärder. Vad rapporten kommer att innehålla är ännu okänt, och några beslut förväntas inte på FAC.

Regeringen har vid flera tillfällen redogjort för och samrått med riksdagen om utmaningarna i relationen mellan EU och Turkiet. Det gäller både den inrikespolitiska utvecklingen i landet och Turkiets agerande i sitt närområde, inte minst i nordöstra Syrien, Irak och Libyen. Dessa utmaningar kvarstår.

Tyvär måste vi konstatera att utvecklingen vad gäller mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Turkiet fortsätter att gå i fel riktning. Sverige ser med stort allvar på de uppgifter som kom i förrgår om att Turkiets chefsåklagare inkommit med en talan till konstitutionsdomstolen om att stänga ned det prokurdiska partiet HDP och om Turkiets talmans beslut att häva HDP-ledamoten Gergerlioğlus parlamentariska immunitet. Vår ambassad i Ankara hade kontakt med HDP i går.

De senaste månaderna har vi också sett gripande av politiker från HDP och av studenter som har deltagit i fredliga demonstrationer. Likaså har vi sett lagstiftning som innebär ytterligare begränsningar i utrymmet för det civila samhället. Situationen fortsätter att vara särskilt allvarlig för oppositionspolitiker, journalister, personer som tillhör religiösa minoriteter och människorättsförsvarare inklusive fackliga företrädare. Det engagemang och de protester vi ser från civilsamhället och studenter mot inskränkningar av mänskliga rättigheter utgör samtidigt en viktig påminnelse om att det finns demokratiska krafter som kan bidra till förändring.

Sverige har varit mycket tydligt i att driva mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i förhållande till Turkiet. Utvecklingen går i fel riktning. Jag kommer på FAC att med skärpa framhålla att MR- och demokratifrågorna måste vara en helt central del av budskapet som EU framför till Turkiet. Jag vill att Josef Borrell ska driva förhållanden när det gäller mänskliga rättigheter och demokrati lika hårt som Turkiets utrikesagerande i till exempel östra Medelhavet och Syrien.

När vi ser på det fortsatta agerandet anser regeringen att EU:s svar på den negativa utvecklingen på MR-området också bör rymma en möjlighet till olika åtgärder inklusive sanktioner.

Läget i östra Medelhavet är nu något mindre spänt än under hösten 2020. Här bedömer jag däremot att de diplomatiska ansträngningar som har gjorts av bland annat det tyska ordförandeskapet och den höge representanten har spelat en roll. För närvarande finns det således inte några turkiska provborrningsfartyg i vattnet utanför Grekland och Cypern. En dialog förs mellan Turkiet och Grekland, och samtal i FN-format i Cypernfrågan planeras till slutet av april.

Sverige är solidariskt med andra medlemsstater när det gäller respekten för deras suveränitet och rättigheter i enlighet med folkrätten. Som ni känner till har EU redan antagit en sanktionsregim med anledning av Turkiets olagliga borrningsverksamhet i östra Medelhavet. Möjligheten till ytterligare sanktionslistningar kvarstår i enlighet med slutsatserna från Europeiska rådet i december.

Sverige kommer att fortsätta att framhålla vikten av att markera mot Turkiets agerande i sitt närområde särskilt när detta hotar eller kränker folkrätten. EU behöver fortsätta att upprätthålla den gemensamma positionen som gäller Turkiets agerande i nordöstra Syrien inklusive gällande export av krigsmateriel.

Det är viktigt att föra en dialog med Turkiet och också att framföra kritik. Vi behöver naturligtvis också kunna samarbeta på vissa områden som migration. Turkiet står värd för en av världens största flyktingpopulationer med cirka fyra miljoner flyktingar. Sverige betonar

vikten av att folkrätten inklusive mänskliga rättigheter och rätten att söka asyl respekteras.

Om Turkiet agerar konstruktivt och visar intresse för ett genuint partnerskap med EU har Europeiska rådet slagit fast att EU ska ha beredskap att ge ett positivt svar. I dagsläget ser vi alldeles uppenbart inte några tecken från turkisk sida på en sådan uppriktig önskan om ett partnerskap. Ett konstruktivt agerande från turkisk sida måste inbegripa utvecklingen i landet avseende mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer.

Sveriges röst hör till de mest kritiska i EU-sammanhang. EU måste fortsätta att kräva respekt för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer.

Anf. 20 DANIEL RIAZAT (V):

Ordförande! Tack till utrikesministern för redogörelsen gällande Sveriges ställningstaganden om Turkiet. Vänsterpartiet står bakom det ställningstagande som finns inom ramen för dagens fråga. Vi är också glada att regeringen har gjort ändringar utifrån den press som fanns från utrikesutskottet. Med det sagt vill jag ändå säga några ord om situationen i Turkiet och varför Vänsterpartiet anser att vi i övriga ärenden gällande Turkiet bör gå mycket längre.

Precis om utrikesministern berättade är det en situation i Turkiet just nu som är helt ohållbar. Oppositionspolitiker, främst från vänsterpartiet HDP, blir arresterade varje vecka. Vi har parlamentariker som blir avsatta. Den senaste var Ömer Faruk Gergerlioğlu som blev avsatt från sitt folkvalda mandat i parlamentet.

Medier fortsätter att stängas ned av de få oberoende medier som finns kvar i landet. Akademiker fångas. Regeringen lägger sig alltmer i landets rättsväsen, domstolar och liknande. Vi kan också se nu att förslag håller på att tas fram eller har lagts fram om att det kanske mest demokratiska partiet i Turkiet HDP ska förbjudas.

Samtidigt som det händer vet vi också om att Europa har olika typer av avtal med Turkiet, exempelvis flyktigavtalet, vilket vi har kritiserat från Vänsterpartiet från dag ett. Vi vet också att EU ger Turkiet pengar när det kommer till förmedelsstödet som ges till Turkiet i och med att det ansökt om att bli medlem i EU sedan tidigare.

Det som också påverkar situationen är något som inte tas upp i den här dagordningen men som vi har tagit upp tidigare i EU-nämnden och som kommer att komma upp senare i EU-nämnden. Det handlar om EU:s terrorlista. I princip samtliga olagliga arresteringar som den turkiska staten egentligen håller på med gentemot oppositionspolitiker anklagas dessa politiker för att tillhöra ett parti, Kurdistans arbetarparti, som är terrorlistat inte bara av Turkiet utan också av EU.

Vi vet att EU-domstolar som European Court of Justice har kritiserat den inställningen från EU väldigt länge. Man har också fattat två beslut i domstolen som säger att PKK inte är en terrororganisation. Men EU fortsätter att hålla fast vid sin politiska terrorstämpling av PKK – inte juridiska, det ska vi också komma ihåg. Detta medför stora problem för oppositionen och demokratikämpar i Turkiet. I nästan samtliga fall blir de just anklagade för samröre med eller medlemskap i terrororganisation.

Avslutningsvis vill jag säga att utrikesministern Ann Linde sa någonting väldigt fint för ungefär två år sedan på ett arrangemang som jag var på som handlade om just den kurdiska frågan. Kurderna har ett uttryck som säger att bergen är våra enda vänner. Då sa utrikesministern att så länge som förtrycket mot kurderna och oppositionen i Turkiet pågår lovade hon att vara kurdernas berg.

Jag hoppas att vi vid framtida ställningstaganden kan komma fram till faktiska sanktioner och att det inte bara öppnas för sanktioner utan också att vi går från ord till handling. Ann Linde får då agera som berg åt de oppositionella demokratiska krafterna i Turkiet.

Anf. 21 SOFIA DAMM (KD):

Också jag välkomnar att skrivningarna har skärpts. Jag vill kort hänvisa till de två tillägg som vi lyft fram i utrikesutskottet. De rör dels att EU bör avsluta anslutningsförhandlingarna med Turkiet, dels den allt svårare situationen för den kristna minoriteten i Turkiet. Vi lämnar således en avvikande ståndpunkt i och med dessa tillägg.

Anf. 22 MARKUS WIECHEL (SD):

Sverigedemokraterna menar att Sveriges linje gentemot Turkiet ska vara skarp och tydlig. Av den anledningen välkomnar också vi ändringen utifrån vad som framfördes vid gårdagens möte i utrikesutskottet.

Vi ser med stor oro på att Turkiet använder sig av migranterna gentemot EU och vill se att kommissionen arbetar fram ett förslag får bort möjligheten för Turkiet att använda migration som påtryckningsmedel mot EU.

Vi ser också med allvar på Turkiets återkommande aggressioner mot bland annat Grekland och brott mot internationell rätt. Det gäller inte minst genom sina förehavanden i bland annat Armenien och Syrien.

Vi kan inte acceptera Turkiets omfattande kränkningar av mänskliga rättigheter. Det gäller både i och utanför Turkiet. I det här läget är det väldigt viktigt att EU visar tydlig solidaritet med HDP.

Vi får inte under några omständigheter acceptera det odemokratiska agerande som vi ser i Turkiet med fängslande av och attacker mot politiska motståndare, journalister, demonstranter och så vidare eller att den turkiska regimen nu vill stänga ned ett helt oppositionsparti.

Avslutningsvis är det också viktigt att man lyfter fram attacker mot minoriteter och inte minst kristna. Regeringen bör även verka för att medlemskapsförhandlingar med Turkiet avslutas. Vi tycker också att man bör ställa ytterligare krav på sanktioner gentemot Turkiet. Vi har också en avvikande mening.

Anf. 23 KERSTIN LUNDGREN (C):

Det är, som kollegor redan har sagt, naturligtvis väldigt viktigt att vara tydlig med kritiken mot bakslagen och mot den konstanta väg bort från mänskliga rättigheter och demokrati som den nuvarande turkiska regimen har tagit.

Vi delar bedömningen att det är viktigt att man öppnar upp för sanktioner inte bara när det gäller östra Medelhavet, som har funnits med tidigare, utan också när det gäller bakslag för mänskliga rättigheter och demokrati. Detta är en viktig signal att lyfta fram, och det är bra att

regeringen har hörsammat den hållning som vi var tydliga med i utrikesutskottet i går.

Vi får hoppas att Erdoğan inte stannar för evigt och att vi får en ny regim, men just nu går det i helt fel riktning. Det är naturligtvis viktigt att vara tydlig med detta och att vi inte framställer det som att vi fortsätter att kräva framsteg utan också kritiserar alla de bakslag som vi uppenbarligen nu ser.

Anf. 24 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Jag kan göra en samlande kommentar.

Beskrivningarna av det förändrade och försämrade MR-läget, som flera ledamöter har tagit upp, stämmer helt med den bild som regeringen har, som jag redovisade. Vi kommer också att nämna möjligheterna att använda sanktioner även för MR-brott.

Det är inte bara Vänsterpartiet som har nära kontakter med HDP, utan det har även andra partier. Jag har själv besökt Diyarbakır vid ett flertal tillfällen.

Vi ser allvarligt på att chefsåklagaren har inkommit med sin talan till konstitutionsdomstolen om att stänga HDP helt och på att man har upphävt immuniteten för Gergerliöglu. Därför tog vår ambassad, som jag nämnde, ett samtal med HDP i går. Jag har också protesterat mot detta officiellt.

Utgången i rättsprocessen i konstitutionsdomstolen är osäker, och processen kan ta lång tid. Vi har upprepade gånger uttalat oss mot den grava situationen för oppositionspolitiker i Turkiet. Det är en helt oacceptabel situation att man frihetsberövar oppositionspolitiker, ersätter dem på godtyckliga grunder, tar bort immuniteten och så vidare.

När det gäller de kristna minoriteterna, som några av er tog upp, kan jag konstatera att jag nämnde skyddet för minoriteter i mitt inlägg om mänskliga rättigheter. Detta är en fråga som vi följer noga.

IPA-stödet är inte en fråga på dagordningen. Det förekommer heller inte några medlemskapsförhandlingar just nu. Man har avstannat EU-närmandet helt just med anledning av den negativa utvecklingen i Turkiet. Men även om situationen är sådan nu bör perspektivet finnas kvar på lång sikt, inte minst för de demokratiska krafter som trots allt finns i landet. Dessa krafter efterfrågar och behöver vårt stöd. Jag träffade flera organisationer när jag besökte Ankara i oktober, och bilden var entydig.

När det gäller terrorlistningarna är det viktigt att vara noga med begreppen. Sverige står upp för EU:s gemensamma beslut när det gäller detta.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Med detta konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, med två oliklydande avvikande ståndpunkter från Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Det södra grannskapet. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 26 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Ordförande! Den andra diskussionspunkten rör EU:s relationer till det södra grannskapet. Rådet kommer att diskutera hur relationen kan förnyas

och fördjupas. Covid-19-pandemin har ju haft förödande socioekonomiska konsekvenser i dessa länder.

Diskussionen kommer att utgå från den höge representantens och kommissionens gemensamma meddelande om det södra grannskapet, som presenterades i februari. Med utgångspunkt i vår diskussion kommer ett utkast till rådsslutsatser att tas fram. Dessa kommer att antas under våren.

Jag vet att riksdagen har fått en faktrapomemoria om det gemensamma meddelandet som också redogör för regeringens syn. Jag kommer därför att fatta mig ganska kort i dag.

Det gemensamma meddelandet föreslår att partnerskapet med det södra grannskapet ska fokusera på fem områden: mänsklig utveckling och god samhällsstyrning, ökad ekonomisk motståndskraft och välbefinnande, fred och säkerhet, migration och mobilitet samt miljö, energi och motståndskraft mot klimatförändringar. Därutöver finns en ekonomisk plan och en investeringsplan med tolv så kallade flaggskeppsprojekt och ett tjugotal andra bilaterala eller multilaterala projekt.

Regeringen välkomnar och delar ambitionen att förstärka och fördjupa EU:s engagemang med det södra grannskapet genom ett nytt partnerskap – en ny dagordning för Medelhavet, som det heter i det gemensamma meddelandet.

Sverige och likasinnade EU-länder betonar att unionens grundläggande värderingar måste stå i centrum för samarbetet. Ett nytt partnerskap bör präglas av gemensamt ägarskap och ansvar, av samråd, av differentiering utifrån ländernas olika behov och av principen mer för mer. Partnerskapet måste omfatta en fördjupad politisk dialog och ett starkt samarbete för att lösa konflikter i regionen, inte minst genom att stödja FN:s fredssträngningar i en konflikt som ibland tenderar att falla bort från dagordningen, nämligen den i Västsahara.

Sverige anser att det är viktigt att partnerskapet bidrar till återhämtning, stabilisering och omställning till en grön, hållbar, diversifierad och digitaliserad ekonomi i det södra grannskapet. Viktiga områden är bland annat mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer, grön och hållbar anpassning, god samhällsstyrning, jämställdhet, insatser för kvinnor och unga personer, jobbskapande och stöd till det civila samhället.

Initiativet bör komplettera existerande regionala dialoger och samarbeten, inte minst Unionen för Medelhavet.

Anf. 27 ORDFÖRANDE:

Tack, utrikesministern, för redogörelsen! Jag noterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Finns det något som utrikesministern önskar kommentera under Övriga frågor?

Anf. 28 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Jag vill bara meddela att Josep Borrell har bjudit in FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter, Michelle Bachelet, till ett informellt samtal i samband med FAC. Samtalet väntas fokusera på arbetet i FN:s råd för mänskliga rättigheter, särskilt efter att USA återigen har engagerat sig i arbetet. Detta blir ett viktigt tillfälle att bekräfta EU:s prioriteringar om mänskliga rättigheter som en del av vår gemensamma utrikespolitik.

Vi måste tyvärr konstatera att respekten för mänskliga rättigheter i världen har minskat under senare år. Denna trend har förstärkts under pandemin. Sverige verkar för att främja och skydda mänskliga rättigheter globalt, inte minst genom vår demokratiserings Drive for Democracy.

Vi ger vårt starka stöd till högkommissarien och hennes kontor och framhåller det viktiga arbetet i fält. Vi understryker vikten av tillräcklig och förutsägbar finansiering liksom av att EU:s och FN:s MR-kontor stärker sin samverkan på landnivå.

Vid mötet med högkommissarien kommer eventuellt Danmarks utrikesminister att tala för de nordiska länderna på det sätt som har gjorts även när det har varit andra externa deltagare.

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Tack, utrikesministern, för informationen!

Därmed är utrikesministerns närvaro vid dagens EU-nämnds-sammanträde avslutad. Vi önskar lycka till med det fysiska möte som utrikesministern ska närvara vid. Utrikesministern får skicka en särskild hälsning till Michelle Bachelet, Chiles förra president, som har besökt Sveriges riksdag och även ställt ut en byst på uppdrag av Chiles parlament.

Vi önskar utrikesministern lycka till och trevlig helg!

§ 3 Allmänna frågor
Statsrådet Hans Dahlgren (deltar via Skype)
Återrapport från videomöte den 23 februari 2021
Information och samråd inför videomöte den 23 mars 2021

Anf. 30 ORDFÖRANDEN:

Välkommen, statsrådet Hans Dahlgren, till dagens EU-nämnds-sammanträde! Vi inleder med en återrapport från videomötet den 23 februari. Är det någonting som statsrådet önskar kommentera?

Anf. 31 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Nämnden har fått rapporten från mötet, men för er som ännu inte har haft möjlighet att ta del av den ger jag gärna en kortare redogörelse.

På dagordningen då stod till att börja med att diskutera det utkast till uttalande som hade tagits fram inför det extrainsatta videomötet med Europeiska rådet, som ägde rum några dagar senare, den 25–26 februari.

Ordförandeskapet redogjorde där för de frågor som skulle prägla mötet. Det är förstas pandemiläget, som vid varje möte nu för tiden, hälso- och sjukvårdsfrågor i vid mening, säkerhet och försvar men också det södra grannskapet.

Ordförandeskapet informerade om framtidskonferensen och sa då att vi var i slutfasen av förhandlingarna om en gemensam deklARATION. Vi återkommer till den frågan senare under det här samrådet.

Därefter kom frågan om en europeisk handlingsplan för demokrati, där diskussionen handlade om tre delar i handlingsplanen: att främja fria och rättvisa val och stark demokrati, att stödja fria och oberoende medier och att motverka desinformation. Alla tre är förstas angelägna frågor.

Vi uttryckte naturligtvis svenskt stöd för handlingsplanen, och regeringen betonade att det krävs både ett starkt EU-samarbete och ett nationellt arbete för att motverka de olika uttryck för desinformation som pågår, inte minst i dessa dagar. Vi betonade också vikten av att skydda journalister och fria medier och att värna det demokratiska samhället.

Allra sist diskuterades relationen mellan EU och Storbritannien. Kommissionen gav en lägesuppdatering när det gäller genomförandet av utträdesavtalet. Från vår sida betonade vi vikten av att vi har ett fungerande protokoll som inte riskerar att skada den inre marknaden.

Vi betonade också, förstas, tillsammans med flera andra medlemsstater att vi behöver och bör verka för en god och förtroendefull relation mellan EU och Storbritannien framöver.

Herr ordförande! Det är min korta sammanfattning av återrapporten.

Anf. 32 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar statsrådet för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 2, Förberedelser inför Europeiska rådet den 25–26 mars. Det är slutsatser, och detta är en diskussionspunkt.

Anf. 33 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Herr ordförande! Det är dags för ett europeiskt råd, som sagt, i slutet av nästa vecka. Allt tyder nu på att det blir ett fysiskt möte för ledarna för de 27 medlemsstaterna. På videomötet med allmänna rådet på tisdag ska

vi diskutera det utkast till slutsatser som har tagits fram inför Europeiska rådets möte. Nämnden har tagit del av dessa slutsatser.

Just nu står på dagordningen för Europeiska rådet covid-19-hanteringen, där står den inre marknaden och industripolitik, där står digitala frågor och ekonomi, och där står östra Medelhavsområdet och Ryssland.

Som vanligt i dessa dagar är det säkert pandemibekämpningen som kommer att dominera mötet, och jag skulle gissa att vaccinfrågan särskilt kommer att stå i fokus. Det pågår vaccinering för fullt i Sverige och i Europa, men som bekant har det varit en hel del frågetecken kring leveranser från särskilt ett företag och även frågetecken kring tillförlitligheten hos vaccin. Men de flesta av dessa frågetecken har väl rätats ut genom det besked som kom från EMA i går eftermiddag.

Allmänt sett är det fortfarande en fortsatt smittspridning i Europa. Genomsnittstalen tyder på att det här är en ökning som är mycket allvarlig. Därför finns det all anledning att också fundera på vad man med gemensamma krafter kan göra inom unionen för att bemästra situationen.

En annan oroande faktor just nu är väl den diskussion som har börjat föras kring den globala handeln med vaccin. Vi har sett de här störningarna i produktionen, som jag pratade om, och leveranserna har försenats, vilket är olyckligt.

Men när det nu höjs röster också inom Europeiska unionen för att vi borde införa exportstopp av vaccin menar regeringen att det är viktigt att undvika en upptrappning av situationen. Det kommer ingen att tjäna på. Fokus måste ligga på att få så många vaccindoser som möjligt till våra befolkningar och att ta kontakter med företagen, men också med företrädare för andra länder runt om i världen, för att få flödena att fungera bättre, och inte sämre.

Regeringen står bakom unionens vaccinstrategi, och vi understryker ofta vikten av att vi har ett nära samarbete inom EU för att tillsammans kunna möta pandemins utmaningar och påfrestningar. Vi betonar också ofta betydelsen av ett nära EU-samarbete när det gäller den globala tillgången till vaccin. Det är ju så att ingen kommer att vara säker förrän alla är säkra.

Som vanligt är vi noga med att betona att det här är en nationell kompetens och att besluten ska fattas på nationell nivå.

Jag vill nämna att kommissionen i veckan har presenterat ett förslag till ett gemensamt vaccinintyg i EU. Det är svaret på den diskussion som Europeiska rådet förde i januari. Förslaget kommer nu att förhandlas i rådsstrukturen, och vi håller i Regeringskansliet just nu på att analysera de olika delarna.

Jag noterar att Ursula von der Leyen hoppas att man ska kunna komma fram till beslut inom rådsstrukturerna till april månad. Vi får se om den optimistiska tidtabellen kommer att hålla.

När det gäller den inre marknaden, som är ett annat huvudtema för mötet i nästa vecka med Europeiska rådet, är det en central del av EU-samarbetet. Den behöver som bekant stärkas och utvecklas, inte minst när det gäller tjänstehandeln.

Vi ser också från regeringens sida ett behov av att utveckla den europeiska industripolitiken på ett sätt som bidrar till en grön och digital omställning.

Vi vill också arbeta för en jämlik övergång till den gröna och digitala omställningen av industripolitiken för att markera att digital suveränitet, som är ett begrepp som används mer och mer, inte får innebära att EU stänger sig mot omvärlden.

Vi har markerat den traditionella svenska linjen att skattekompetensen ligger hos medlemsstaterna och att den bör ligga kvar där.

Europeiska rådet kommer också att diskutera ett par viktiga utrikesrelaterade frågor. Jag förstår att utrikesministern alldeles nyligen har samrått med nämnden inför utrikesministrarnas möte i nästa vecka om både Ryssland och Turkiet, så jag ska inte säga så mycket om dem. Vi har inte sett något textförslag ännu när det gäller vad Europeiska rådet skulle kunna anta som slutsatser just för Turkiet.

Vår uppfattning är att EU bör verka för en långsiktigt hållbar och välgrundad relation med Turkiet och att vi får en utveckling som genomsyras av demokratiska principer och respekt för mänskliga rättigheter. Men det är också viktigt att Turkiet respekterar EU-ländernas territoriella suveränitet.

Slutligen tycker vi i fråga om Ryssland att det är bra att det blir en strategisk diskussion om Ryssland och att detta kommer upp på Europeiska rådets dagordning. Jag tror inte att det kommer att bli någon slutsatstext från Europeiska rådet om Ryssland, utan ordföranden kommer nog att sammanfatta efteråt att EU-staterna är eniga i sin syn på relationen till Ryssland och att den bör följa de fem principer som tidigt har antagits av medlemsstaterna tillsammans.

Anf. 34 JAN ERICSON (M):

Jag har en fråga under punkt 2, som rör digitala frågor och ekonomi.

I slutsatsen står det att kommissionen under det här halvåret ska lägga fram ett förslag om digital avgift som en form av nya egna medel för unionens budget. I den svenska ståndpunkten saknas ett förtydligande av att Sverige inte är berett att gå vidare med en europeisk digital skatt. Jag måste säga att det är lite märkligt att det inte finns med.

Förutom att man kan ha ett principiellt motstånd mot EU-skatter skulle en europeisk digital skatt riskera att slå undan benen för nystartade innovativa bolag, och det vore väldigt dåligt för Sverige.

Från moderat sida anser vi att Sverige måste fortsätta att vara extremt tydligt med att vi inte tycker att EU ska ges beskattningsrätt. Vi i Moderaterna har haft en glasklar uppfattning om detta sedan länge, och det var också ett av våra krav när regeringen förhandlade om EU-budgeten i somras. Sverige måste markera mot detta varje gång detta tas upp.

Därför skulle jag vilja ha ett förtydligande från EU-ministern om att Sverige kommer att avvisa EU-förslaget om digital beskattning som en ny form av egna medel och i stället verka för att frågan om eventuell digital beskattning hanteras inom ramen för OECD.

Jag skulle också spontant vilja säga att jag gläder mig åt att EU-ministern är så tydlig när det gäller exportförbud för vaccin. Jag reagerade när statsministern i förra veckan uttalade sig positivt om att EU skulle införa ett exportförbud för vaccin, och jag är väldigt glad för att EU-ministern nu tydligt klargör att det inte är den svenska linjen.

Anf. 35 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Tack, statsrådet, för genomgången inför allmänna rådet och inför toppmötet i nästa vecka! Det blir spännande att de har möjlighet att ses fysiskt. Det finns ett antal frågor som kan vara svåra att ta digitalt, så det är oerhört välkommet.

Jag skulle vilja ha ett första förtydligande kopplat till skatter. Statsrådet uttryckte att det ”bör” vara länderna som själva beslutar om det här. Jag skulle gärna vilja höra ett ”ska”, för det är så skattekompetensen ser ut.

Men det jag egentligen tänkte ta upp rör den inre marknaden. Nu har det blivit aktuellt igen, kopplat till diskussionen kring vacciner, export, import, stopp och hur man ska hantera den delen.

Vi hade ju förra våren jättestora bekymmer när länder stängde sina gränser, handelskedjor stoppades och viktigt material blev stående inlåst på olika flygplatser och liknande. Då fanns ett stort arbete för att se till att ta ett omtag i detta och se till att skapa öppningar och öppenhet för att den inre marknaden ska kunna fungera fullt ut.

Från vår sida ser vi att detta inte bara är en grundbult i EU-samarbetet, utan det är också den viktigaste förutsättningen för återhämtningen för våra EU-27-länder att vi har en inre marknad som fungerar för varor och tjänster. Det blir också tydligt kopplat till vaccindiskussionen.

Min fråga rör detta: Vad har hänt sedan läget för ett år sedan? Var finns diskussionerna kring att stärka och fördjupa möjligheten att få den inre marknaden att fungera? Och hur går diskussionen när det kommer upp förslag om att stoppa exporten av vaccin? Sker det i andra rum? Den diskussionen måste ju kopplas ihop med den större diskussionen om den fria marknaden och den inre rörligheten i EU-27.

Anf. 36 CHARLOTTE QUENSEL (SD):

Ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen!

Precis som de föregående talarna står Sverigedemokraterna bakom att Sverige behöver trycka hårdare på att vi inte kan acceptera någon form av beskattning från EU:s håll. Det är respektive medlemsland som ska styra över detta.

Sedan har jag också en fråga rörande vaccinet. Ursula von der Leyen gick ut och sa att hon kan tänka sig att införa handelsrestriktioner. Vi är emot detta, men hur är det med övriga medlemsländer? Hur ser man på detta? Vi behöver ju få mer vaccin till EU, och jag kan tänka mig att hon tog upp detta för att kanske hota lite och för att det måste lösas så att man släpper på restriktionerna gentemot oss. Men vad säger andra länder? Jag tycker att det är bra att Sverige säger ifrån, men hur ser andra medlemsländer på detta?

Anf. 37 DANIEL RIAZAT (V):

Ordförande! Jag vill också tacka statsrådet för redogörelsen.

Vi har från Vänsterpartiet ett par punkter som vi tänkte uppmärksamma. Den ena är frågan om Turkiet, som kommer att finnas med i diskussionen. Det vore kanske rimligt att den svenska regeringen justerade sin ståndpunkt något, med hänvisning till det beslut vi precis fattade under FAC med utrikesminister Ann Linde. Det blir alltså ett lite hårdare ställningstagande än det som framgår av handlingarna, där man skriver: ”Regeringen anser att EU behöver finna en väl avvägd och hållbar

väg framåt i relationen med Turkiet.” Detta är ändå en ganska vag formulering, även om det står om mänskliga rättigheter på nästa sida.

Jag vill veta vad statsrådet anser om detta eftersom vi alldeles nyss, innan statsrådet kom in, under FAC-punkten fattade beslut om en lite hårdare linje när det gäller Turkiet. Det är det ena.

Det andra, som gör att vi från Vänsterpartiets sida känner att vi måste anmäla en avvikande mening på denna punkt, handlar om vaccinationerna. Det är välkommet att Sverige driver på för internationell solidaritet. Vi vet att om vi ska kunna bekämpa pandemin måste det ske genom internationellt samarbete och internationell solidaritet.

Samtidigt ser vi hur västvärlden trots de problem som har uppstått är ganska välförsörjd när det gäller vaccin, medan väldigt många länder utanför väst står utan. Det är framför allt länder som inte har lika bra samordning eller som saknar ekonomiska möjligheter.

Vi menar helt enkelt att vi som nation men också inom ramen för det europeiska samarbetet måste fatta andra beslut för att tillgängliggöra vaccinet för så många som möjligt. Både EU och Sverige bidrar ju till instrumentet Covax för att underlätta för alla länder att få vaccin, men det hjälper inte mot problemet med bristen på vaccin i dessa länder.

EU har också motsatt sig att frånga immaterialrätten trots att forskning om covid faktiskt har finansierats av EU och olika staters forskningsfonder. Sverige har också haft samma ståndpunkt.

Från vår sida vill vi anmäla avvikande mening när det gäller frågan om vaccinationsstrategin och det som framkommer i handlingarna. Men jag skulle också gärna vilja få svar på frågan om Turkiet.

Anf. 38 MARIA GARDFJELL (MP):

Jag vill säga tack till statsrådet för en bra redogörelse.

Jag tycker också att det är bra att höra att EU-ministern är så tydlig med att det som är viktigt när det gäller vaccinerna är att så många som möjligt får dem. På detta område ser vi en skillnad mellan olika medlemsländer i EU såtillvida att det finns ett olika stort vaccinationsmotstånd. Detta är väldigt olyckligt, och här är EU:s politiska ledare naturligtvis viktiga. Hur de uttrycker sig och agerar kommer att kunna påverka så att vaccinationsmotståndet minskar. Jag vill bara göra detta medskick till de fortsatta diskussionerna.

Anf. 39 SOFIA DAMM (KD):

Ordförande! Tack för föredragningen, statsrådet!

Jag vill bara helt kort säga något om punkt 2 e om ekonomins digitalisering. Regeringen var ju i ståndpunkten inför Ekofin tydlig med att Sverige inte anser att EU ska gå före utan att detta måste ske på global nivå. Jag vill gärna skicka med att det är viktigt att vi upprätthåller den ståndpunkten även i detta fall.

Anf. 40 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Ordförande! Tack för frågor och kommentarer!

Jag börjar med Jan Ericson. Jag tror att jag kan gå honom till mötes på båda punkterna, varav den ena gäller OECD-arbetet för att hitta en gemensam global lösning på dessa frågor. Det är också svar till Sofia Damm, som frågade samma sak.

Det är regeringens tydliga uppfattning att detta är något vi ska fortsätta att få bredast möjliga uppslutning kring. Alla möjliga sakliga skäl talar förstås för detta eftersom det inte minst är företag utanför Europeiska unionen, ofta på den nordamerikanska kontinenten, som är stora aktörer på detta område. För att få bra ordning på detta måste vi ta det helhetsgreppet. Vi har faktiskt motsatt oss att man skulle börja flagga för att Europeiska unionen ska gå fram på egen hand här; vi tror inte att det är rätt väg. Rätt väg är att gå fram så brett som möjligt.

När det gäller beskattningen tror jag faktiskt att jag sa ”ska” – att skattekompetensen ska fortsätta ligga hos medlemsstaterna. Använde jag något annat verb säger jag gärna ”ska” en gång till. Detta är vår uppfattning.

Det som nu har signalerats i slutsatstexten under punkt e är en ren upprepning av det som sagts tidigare i Europeiska rådets slutsatser, nämligen att det kommer ett förslag från kommissionen. Men vi gillar inte att man ska införa denna typ av skatter, och vi kommer att motsätta oss det. Som bekant krävs enhällighet för att detta ska kunna genomföras, och vi är verkligen inte ensamma om vårt motstånd mot detta.

Detta är situationen när det gäller skatterna. Därmed har jag också, tror jag, besvarat Annika Carlssons fråga om den saken.

När det gäller den inre marknaden är det helt rätt att vi stötte på betydande problem i våras, inte minst i fråga om livsnödvändig skyddsutrustning, respiratorer och annat som behövde gå över nationsgränserna, också inom vår union. Av rädsla för att sprida smitta, men också av rent nationalegoistiska skäl, höll vissa länder fast vid sådant som egentligen inte tillhörde dem.

Detta kunde kommissionen och alla vi andra som försökte hjälpa till med att få till stånd en annan ordning ändå få bukt med, menar jag. Det infördes gröna körfält, som gör att transportererna över gränserna går betydligt snabbare. Jag har under den andra och tredje våg som vi har haft inte sett att det har funnits några motsvarande tendenser när det gäller den inre marknadens funktionssätt. Jag tror att vi överlag lärde oss en läxa, nämligen att det även i kristid är extremt angeläget att den inre marknaden fungerar.

Men den läxan tycker jag att vi också borde ha lärt oss när det gäller det globala samarbetet kring en så global produktion och handel som den som avser vaccin. Vi har ingen nytta av att börja resa hinder mellan varandra, vare sig inom Europa, förstås, eller gentemot andra delar av världen. Jag skulle önska att man i stället för att börja skramla på ett sätt som kan antyda början till handelskrig tog mer initiativ till att tala med varandra om hur man kan lösa detta och få ned handelshinder i stället för att införa nya. Det är min fundering kring detta.

Charlotte Quensel frågade hur man ställer sig i andra medlemsländer. Diskussionen är väl lite annorlunda på en del håll. Det är klart att det i flera europeiska länder finns en frustration när man tittar på statistiken och ser till exempel att det inte finns någon som helst export av vaccindoser från Storbritannien till något EU-land. Men ganska många doser har exporterats från fabriker i Europa till Storbritannien. Det är klart att detta leder till något slags ryggmärksreaktion som går ut på att vi måste skydda vårt – den finns.

Men jag har pratat om dessa saker med många av mina kollegor runt om i Europa inför EU-ministermötet på tisdag, och jag finner en väldigt stark uppslutning kring det som har varit grunden för vårt välstånd, nämligen det fria, öppna varuflödet inom unionen men också i förhållande till andra länder runtom i världen. Jag hoppas att det är den linjen som kommer att segra framöver.

Till Daniel Riazat vill jag säga att jag naturligtvis står bakom den linje som utrikesministern gav uttryck för och, som jag förstår det, fick stöd för i EU-nämnden alldeles nyss. Vi har ännu inte sett någon text från Europeiska rådets ordförande när det gäller hur man vill uttrycka sig om Turkiet, men jag vet att man kommer att avvakta hur utrikesministrarna formulerar sig vid sitt möte på måndag. Då får vi se vidare. Detta kommer statsministern att samråda med EU-nämnden om på onsdag.

Stöd till andra länder är en viktig fråga för oss. Vi måste få en global tillgång till vaccin. Det är därför vi inte bara genom EU utan också nationellt ger betydande bidrag till Covaxfaciliteten. Det är väldigt bra att Covax nu också har kommit igång med distributionen av vaccin så att vaccinationer kan starta också i andra länder.

Jag tror inte att frågan om immaterialrätten kommer upp på Europeiska rådets möte, så jag har inga kommentarer till den just nu.

Jag tackar Maria Gardfjell för hennes medskick. Sofia Damms fråga om OECD-arbetet har jag redan besvarat.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Jag noterar med glädje att ordet ”ska” går tillbaka till en trevlig musikgenre som jag råkade uppskatta en gång i tiden. Gruppen Madness kom direkt tillbaka i sinnet i fyra fjärdedelstakt.

Med detta sagt noterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, med en avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet.

Då går vi i in på dagordningspunkt 3, Europeiska terminen – Syntesrapport om 2021 års europeiska termin. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 42 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Herr ordförande! Detta är en återkommande punkt som allmänna rådet brukar hantera vid denna tid på året. Punkten är, som ordföranden sa, uppsatt som en diskussionspunkt, men det brukar inte vara någon större diskussion kring dessa frågor vid allmänna rådets möten.

Först gäller det alltså den sammanfattande rapporten, den så kallade syntesrapporten, om den europeiska terminen 2021, som ordförandeskapet ska presentera. Nämnden har kunnat ta del av rapporten.

Under denna rubrik kommer ordförandeskapet också att presentera vad som kallas en uppdaterad färdplan för terminen för 2021. Det är ett slags planeringsöversikt över terminen. Även den har nämnden kunnat ta del av.

För det tredje väntas allmänna rådets medlemmar också inom ramen för den europeiska terminen formellt vidarebefordra rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet till Europeiska rådet. Det beslutet deltar inte Sverige i. Stats- och regeringscheferna i eurozonen väntas sedan ge sitt politiska stöd i frågan.

Även om detta är uppsatt som en diskussionspunkt brukar det inte bli någon diskussion, som sagt. Skulle det trots allt bli ett åsiktsutbyte är det min avsikt att igen ta tillfället i akt och säga att det är viktigt att de

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Om jag har lyssnat in statsrådet rätt har han under denna punkt tagit med dagordningspunkterna 3 a, b och c. Punkt 3 a är en diskussionspunkt, och jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning. Vi noterar informationen under punkterna b och c.

Då går vi in på dagordningspunkt 4, Framtidskonferensen. Det är ett informationsärende.

Anf. 44 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Ordförande! Äntligen, kan man säga, har framtidskonferensen nu förutsättningar att börja arbeta. Efter många, långa och lite knöliga diskussioner fram och tillbaka, inte minst om hur den ska ledas och vem som ska leda den, har nu äntligen de tre utsedda ordförandena för konferensen skrivit under en gemensam deklARATION om hur detta ska gå till. Det skedde den 10 mars, och det innebär att man nu har satt igång förberedelser för en officiell lansering av hela framtidskonferensen. Den kommer att äga rum på Europadagen den 9 maj i år.

I nästa steg ska man tillsätta en så kallad exekutiv styrelse och börja sammanträda för att dra upp riktlinjerna för det praktiska arbetet.

Viktigare än det organisatoriska är förstås innehållet, substansen. Jag vill gärna passa på att informera nämnden om att vår regering tillsammans med elva andra likasinnade länder har tagit fram ett så kallat icke-papper om innehållet i framtidskonferensen.

I linje med den inriktning som regeringen tidigare förankrat i både utrikesutskottet och EU-nämnden har vi tillsammans med Danmark, Estland, Finland, Irland, Lettland, Litauen, Malta, Nederländerna, Slovakien, Tjeckien och Österrike tagit fram några idéer eller grundpelare om att frågor om rättsstatens principer, klimatkrisen, den ekonomiska återhämtningen och den inre marknaden är viktiga sakområden som framtidskonferensen behöver fokusera på.

Dessutom skriver vi i detta icke-papper att det är angeläget att de nationella parlamenten involveras fullt ut. Tanken är att det ska spridas av våra danska kollegor till EU-institutionerna och till medlemsstaterna under nästa vecka.

Det var min rapport om framtidskonferensen.

Anf. 45 DANIEL RIAZAT (V):

Jag tackar återigen statsrådet.

Jag har en fråga till kansliet.

Från Vänsterpartiets sida har vi tidigare tillsammans med Liberalerna haft avvikande meningar mot den här typen av EU-konferens. Metoden har prövats tidigare utan goda resultat, menar vi.

Jag tänkte bara fråga kansliet om det här, för som jag tolkar det jag läst i handlingarna handlar det om samma ärende. Jag vill bara veta om jag kan hänvisa till den avvikande mening som vi och Liberalerna hade tidigare när frågan behandlades.

Anf. 46 Kanslichef JOHANNA MÖLLERBERG NORDFORS:

Tack för frågan, Daniel! Det här är ju ett informationsärende, så det går inte att anmäla avvikande ståndpunkt. De tidigare anmälda avvikande ståndpunkterna ligger ju kvar om det har varit överläggningar eller skriftliga samråd, men just i det här fallet går det inte att anmäla någon.

Anf. 47 MARIA NILSSON (L):

Herr ordförande! Det är tur att det är någon mer erfaren som kan ställa första frågan. Min fråga liknar nämligen den som Daniel Riazat ställde med anledning av att vi har anmält en avvikande mening tidigare. Men då har jag fått svar på den.

Anf. 48 ORDFÖRANDEN:

Vill Daniel Riazat kommentera detta ytterligare?

Anf. 49 DANIEL RIAZAT (V):

Ja, tack. Jag vill bara få fört till protokollet, och jag vet att det finns med i handlingarna, att vi har en tidigare avvikande mening och att även om det inte går att anmäla den just nu står vi såklart bakom den.

Anf. 50 ORDFÖRANDEN:

Det är helt korrekt, det som Daniel Riazat säger – det som framförs muntligt på EU-nämndens sammanträden kommer in i EU-nämndens uppteckningar. Det är alltså en korrekt iakttagelse.

Med detta sagt noterar vi informationen under dagordningspunkt 4, Framtidskonferensen.

Jag är också glad att vi har kommit en bit på väg. Jag satt själv med i utrikesutskottet när EU-ministern gjorde den första föredragningen, och vi hade en lång diskussion om detta. Det är kul att vi har kommit en bit på väg.

Vi går in på dagordningspunkt 5, Övriga frågor. Är det något där som statsrådet önskar kommentera?

Anf. 51 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Herr ordförande! Nej, jag har inga övriga frågor att anmäla.

Anf. 52 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi statsrådet Dahlgren för närvaron vid dagens EU-nämndssammanträde och önskar lycka till och trevlig helg till statsrådet.

Anf. 53 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Jag får önska detsamma till ordföranden och hela nämnden. Tack så mycket!

Anf. 54 ORDFÖRANDEN:

Vi önskar landsbygdsministern välkommen till dagens sammanträde.

Vi inleder med återrapport från videomöte den 22 februari 2021. Är det något som landsbygdsministern önskar kommentera?

Anf. 55 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Nej, det är utskickat. Har ni frågor tar jag gärna dem, men jag har inga övriga kommentarer.

Anf. 56 ORDFÖRANDEN:

Det är ingen som önskar kommentera, så vi noterar informationen.

Vi noterar att dagordningspunkt 3 har utgått från dagordningen.

Då går vi in på dagordningspunkt 4, Rådets förordning med ändring av förordningen (EU) 2021/92 avseende vissa fiskemöjligheter för 2021 i unions- och icke-unionsvatten. Det är både en diskussions- och en beslutspunkt.

Anf. 57 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Ordförande! Vid jordbruks- och fiskerådsmötet väntas rådet nå en politisk överenskommelse om en ändring av förordningen om fiskemöjligheter för 2021. Denna förordning brukar ändras ett antal gånger för att besluta om fiskemöjligheter som inte följer kalenderåret och för att införa beslut som förhandlats mellan EU och tredjeländer.

I år är ett speciellt år. På grund av att Storbritannien lämnat EU behöver en majoritet av kvoterna nu beslutas gemensamt med Storbritannien.

Eftersom det nya handels- och samarbetsavtalet blev klart så sent förra året kunde EU inte konsultera med vare sig Storbritannien eller Norge om fiskemöjligheter för 2021. I december fastställde EU därför preliminära fiskemöjligheter för första kvartalet 2021 för de berörda bestånden.

Förhandlingar har pågått sedan den 2 februari mellan EU och Storbritannien, mellan EU, Norge och Storbritannien respektive mellan EU och Norge.

Överenskommelserna mellan EU, Norge och Storbritannien samt mellan EU och Norge blev klara i onsdags. Det innebär att EU kommer att fastställa slutliga nivåer för 2021 för vissa bestånd. Det betyder också att svenska fiskare äntligen får tillträde till norska vatten.

Dessvärre är förhandlingarna mellan EU och Storbritannien fortfarande inte klara. EU behöver därför förlänga de provisoriska kvoterna för bestånd som delas mellan EU och Storbritannien.

Konsultationerna mellan EU och Storbritannien är komplicerade, inte minst för att det rör sig om en stor mängd olika TAC.

Eftersom förhandlingarna kommer att fortsätta mellan EU och Storbritannien om slutliga fiskemöjligheter föreslår kommissionen nu att EU ska förlänga de provisoriska kvoterna till den sista juli 2021. Förslaget

bygger på att EU fastställer kvoter som täcker sju månader av året och som motsvarar 58,3 procent – sju tolfedelar – av EU:s kvoter i enlighet med vetenskaplig rådgivning om MSY eller försiktighetsansatsen.

I förslagen tar man också hänsyn till att fiskesäsongen för vissa arter huvudsakligen pågår under första halvåret. För dessa kvoter föreslår EU högre nivåer med utgångspunkt i vetenskaplig rådgivning.

Regeringen välkomnar att EU, Norge och Storbritannien enats om slutliga fiskemöjligheter för 2021. Regeringen stöder också att provisoriska kvoter förlängs för de bestånd som delas mellan EU och Storbritannien.

Regeringen kommer också att fortsätta stödja EU:s ståndpunkt i förhandlingarna om slutliga fiskemöjligheter med Storbritannien.

Detta innebär att EU behöver fortsätta sträva efter att fiskemöjligheterna fastställs i enlighet med maximal hållbar avkastning och att den vetenskapliga rådgivningen och försiktighetsansatsen utgör grunden för besluten.

Det innebär också att det är viktigt att nå samsyn gällande regelverk för fiskets bedrivande, då detta är minst lika viktigt för bevarandet av de gemensamma resurserna.

Anf. 58 ORDFÖRANDEN:

Tack, landsbygdsministern, för föredragningen!

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning och ståndpunkt.

Vi går in på dagordningspunkt 5, Beredskap avseende fytosanitära åtgärder för att skydda mot växtskadegörare som hotar jordbruket.

Jag vill också uppmärksamma EU-nämndens ledamöter på att det kom en reviderad ståndpunkt från regeringen i går kväll utifrån gårdagens överläggning i miljö- och jordbruksutskottet. Det fanns tre tilläggstexter, och man har i samverkan försökt arbeta in dessa texter i regeringens nu reviderade ståndpunkt.

Det här är en diskussionspunkt.

Anf. 59 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Ordförande! Inför rådsmötet har det portugisiska ordförandeskapet aviserat en diskussion om betydelsen av EU:s växtskyddsarbete. Man vill samtidigt uppmärksamma det internationella växtskyddsåret, som pågår fram till den 1 juli 2021.

Förslaget till svensk ståndpunkt har reviderats efter överläggningar i MJU i går och skickats till nämnden.

Jag tror dock att det är möjligt att ytterligare förtydliga denna ståndpunkt, så låt mig läsa upp mitt förslag till avslutande text i den svenska ståndpunkten. Denna ersätter då den del av ståndpunkten som syns som spårad ändring i det senast utskickade materialet.

”Därför anser regeringen att det behövs effektiva och hållbara förebyggande åtgärder för att bekämpa växtskadegörare, med såväl biologiska, mekaniska som kemiska växtskyddsmedel och metoder. Ny växtförädling är viktigt, spridning av fler växtskadegörare bör motverkas och miljöaspekterna beaktas för att skydda den biologiska mångfalden. Sverige har en god beredskap att förebygga och hantera utbrott av skadegörare på växter, vilket bidrar till ett minskat behov av användning

av kemiska växtskyddsmedel. Sverige arbetar sedan lång tid tillbaka med integrerat växtskydd där fokus ligger på behovet av bland annat förebyggande åtgärder och behovsanpassad användning av växtskyddsmedel.”

I övrigt kvarstår stånpunkten enligt utskickat material. Det vill säga att regeringen välkomnar att ordförandeskapet tar upp denna viktiga fråga till diskussion. Regeringen anser att ett hållbart växtskyddsarbete är en förutsättning för att svensk växtodling ska hävda sig i den internationella konkurrensen.

Regeringen anser vidare att EU:s nya växtskyddslagstiftning har väl avvägda importregler. Regeringen är också angelägen om att eventuella nya importregler även i fortsättningen ska vara motiverade, proportionerliga sett till växtskyddsrisken och orsaka minsta möjliga påverkan på handeln.

Regeringen ser ett stort mervärde med det fyto-sanitära arbetet och kopplingen mellan jord till bord-strategin och EU:s växtskyddsförordning. Denna koppling syftar till att försöka förhindra introduktion och etablering av nya växtskadegörare.

Anf. 60 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Jag förstod på rapporter jag fått av ledamöterna i utskottet att det var bra diskussioner i utskottet och att stånpunkten har lyft in de punkterna. Det fanns ett frågetecken som var kvar men som jag lyssnade in att statsrådet hade med nu i redovisningen, nämligen att man markerar att det handlar om ny växtförädling och nya växtförädlingsmetoder. Ordet ”ny” är viktigt i den diskussion som vi för i EU-27, där inte alla är riktigt med på samma tåg och ser den potential som finns i modern växtförädling. Det handlar om att förebygga växtskadegörare och att minska användningen av växtskyddsmedel, vilket lagstiftningen i dag försvårar.

Men jag noterade att statsrådet hade lyft in detta begrepp i stånpunkten. Jag välkomnar det.

Anf. 61 JOHN WIDEGREN (M):

Herr ordförande! Tack, statsrådet, för genomgången!

Jag blev glad när det kom en ny stånpunkt här, för jag blev konfunderad över den som vi fick levererad i går kväll. Jag har försökt lyssna in så gott jag har kunnat här. I det stora hela tyckte jag att det kändes bra. Precis som vice ordförande Annika Qarlssoon tyckte jag mig höra ”ny växtförädling”. Jag vill bara få bekräftat att det var så statsrådet sa.

Annars tycker jag att det här är en välbalanserad och bra stånpunkt som vi kan stå bakom i det fortsatta arbetet. Detta är viktiga frågor. Det var viktigt att vi fick in både biologiska, kemiska och mekaniska metoder, för vi kommer att behöva allt i det moderna och framtida lantbruket.

Anf. 62 ORDFÖRANDE:

Jag håller helt med om att detta är viktiga frågor.

Anf. 63 MARIA NILSSON (L):

Herr ordförande! Jag är inne på samma spår. Jag sitter här med en utskrivna text där ordet ”ny” inte är med. Jag behöver verkligen ett

förtydligande när det gäller detta, så att jag får lite reda i det här. Kan vi ta det pedagogiskt en gång till?

Anf. 64 ORDFÖRANDEN:

Det är precis som vi konstaterar: Det talade ordet gäller precis som det skrivna ordet. Vi får väl lyssna till vad landsbygdsministern önskar kommentera i det här sammanhanget.

Anf. 65 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Då kan jag bara bekräfta att ordet ”ny” fanns med i det jag läste upp. Meningen är alltså: Ny växtförädling är viktigt och så vidare.

Anf. 66 ORDFÖRANDEN:

Tack, landsbygdsministern, för det förtydligandet!

John Widegren riktar i chatten ett tack till landsbygdsministern för förtydligandet.

Anf. 67 STAFFAN EKLÖF (SD):

Vi är nöjda med den skrivning som regeringen har kommit med nu. Vi är glada för att den har förbättrats på ett par punkter, bland annat när det gäller nya växtförädlingsmetoder och att det blir tydligare fokus på att hejda etablering av nya skadegörare. Vi är alltså nöjda.

Anf. 68 ORDFÖRANDEN:

Med detta konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går in på dagordningspunkt 6, Användning av biologiska bekämpningsmedel (makroorganismer) mot växtskadegörare. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 69 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Ordförande! Vid mötet har ordförandeskapet aviserat en diskussion om användning av biologiska bekämpningsmedel. Diskussionen kommer att behandla medlemsstaternas intresse för att främja biologiska bekämpningsmedel och behovet av ökad harmonisering inom EU på detta område.

Regeringen stöder ansträngningarna för att öka harmoniseringen av hanteringen av biologiska bekämpningsmedel inom EU. Det är önskvärt med en ökad men säker användning av biologiska bekämpningsmedel. Användningen av makroorganismer mot växtskadegörare i exempelvis växthus minskar behovet av kemiska bekämpningsmedel.

Regeringen vill dock poängtera att en ökad harmonisering inte nödvändigtvis behöver inkludera en gemensam lagstiftning. EU:s mandat ska stå i proportion till behovet av lagstiftning på ett nytt område.

Anf. 70 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går in på dagordningspunkt 7, Utarbetande av strategiska GJP-planer. Det handlar alltså om den gemensamma jordbrukspolitiken. Detta är en diskussionspunkt.

2020/21:31
19 mars

Anf. 71 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Ordförande! Vid rådmötet har ordförandeskapet aviserat en diskussion om utarbetandet av strategiska CAP-planer. I december 2020 presenterade kommissionen rekommendationer för utarbetandet av strategiska planer i varje medlemsstat. Särskilt fokus i rekommendationerna låg på hur den gröna given ska inkluderas i de strategiska planerna.

Kommissionen har gett uttryck för att man avser att betrakta rekommendationerna som ett kriterium för godkännande av de strategiska planerna. Det har väckt frågor bland medlemsstaterna om den legala grunden för kommissionens förhållningssätt.

Regeringens utgångspunkt är att vi välkomnar ett ökat fokus på hållbarhet inom jordbrukspolitiken i linje med den gröna given. De rekommendationer som regeringen har mottagit avseende Sveriges strategiska planer sammanfaller på många sätt med vår egen behovsanalys och bidrar på så sätt till en kvalitetssäkring av vårt nationella arbete.

Men när det gäller kommissionens godkännande av de strategiska planerna anser regeringen att det är viktigt att de baseras på de bindande krav och villkor som framgår av den gemensamma lagstiftningen, som nu är föremål för trepartssamtal, och inte på kommissionens icke bindande rekommendationer.

Det är också viktigt att en överenskommelse om CAP nås i god tid, så att tidsplanen för arbetet med den strategiska planen kan hållas.

Anf. 72 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går nu in på dagordningspunkt 8, Reformpaketet för GJP efter 2020. Detta är också en diskussionspunkt.

Anf. 73 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Ordförande! Förhandlingsarbetet när det gäller EU:s nya jordbrukspolitik fortsätter. Ordförandeskapets ambition är att man ska nå en överenskommelse under detta ordförandeskap. Det tycker jag är en rimlig ambition, men jag kan samtidigt konstatera att Europaparlamentet och rådet står långt ifrån varandra i vissa viktiga frågor. Det kommer att krävas ett intensivt arbete om vi ska nå ordförandeskapets målsättning.

Vid rådmötet kommer ordförandeskapet att söka vägledning från ministrarna inför det fortsatta trepartssamtalet. Inför detta har ordförandeskapet cirkulerat en rad frågor.

Låt mig inleda med den samlade marknadsorienteringen. Flera av Europaparlamentets förslag är bekymmersamma, då de går i en riktning som innebär en minskad marknadsorientering. Regeringens ståndpunkt här är att hålla emot förslagen och värna marknadsorienteringen.

Samtidigt ser vi att vi kommer att behöva vara konstruktiva för att kunna påverka förslagen i en mindre skadlig riktning. Utöver detta finns också ett antal ändringsförslag från Europaparlamentet som rör handel med tredjeländ. Regeringens bedömning är att parlamentets förslag om

tilläggsstullar strider mot WTO:s jordbruksavtal och därför inte kan stödjas.

Europaparlamentet har också ett förslag om att kommissionen ska ges mandat att kräva att importerade produkter ska uppfylla EU:s miljö- och hälsostandard. Regeringen menar att det noggrant behöver avgöras vad som är den rätta rättsliga grunden för förslaget.

Regeringen menar även att eventuella krav på produktionsmetoder för import måste diskuteras från fall till fall för att man ska kunna avgöra om de är förenliga med WTO-regelverket. Länders olika regler kan vara beroende av olika produktionsförutsättningar, exempelvis klimat.

Regeringen har gett sitt stöd åt kommissionens ambition att främja hållbarhet i ett globalt perspektiv, och vi anser att det är positivt att EU:s handelspolitik används för att främja säkra och hållbara livsmedel.

Vad gäller förordningen om strategisk plan har ordförandeskapet presenterat ett kompromisspaket om hur man kan rikta inkomststödet. Regeringen stöder ordförandeskapets förslag om att takbelopp på omfördelningsstöd bör vara frivilligt att tillämpa och anser att kompromisser om höjt stöd till unga och vissa definitioner bör vara möjliga.

Vad gäller den nya genomförandemodellen är parlamentet skeptiskt. Ordförandeskapet har därför presenterat ett kompromisspaket, som vi bedömer går i parlamentets riktning utan att frånga grundprinciperna i modellen. Regeringen anser att ordförandeskapets förslag går i rätt riktning och är mån om att de administrativa konsekvenserna av nya kompromissförslag blir hanterbara. Den nya genomförandemodellen är en viktig del i att åstadkomma en enklare CAP.

Jag vill också nämna en ny fråga för CAP, nämligen Europaparlamentets förslag om inkludering av social konditionalitet. Vi har skrivit om detta i den kommenterade dagordningen, men det visade sig att det inte kommer upp för behandling på rådet denna gång. Kortfattat ser regeringen att goda arbetsvillkor är viktigt men att ett förslag måste vara förenligt med den svenska arbetsmarknadsmodellen.

Anf. 74 STAFFAN EKLÖF (SD):

Jag har en fråga som gäller möjligheten att ge nationellt stöd till lantbrukare för det som krävs i nationell lag på djurvälståndsområdet, till exempel kompensation för beteskravet.

I regeringens position står: ”Regeringen kan se positivt på att Europaparlamentet lämnat förslag om att kunna ge stöd för åtgärder som kan vara en del av nationell lagstiftning för djurvälstånd.” Europaparlamentets ställningstagande öppnar ju ett möjlighetens fönster. I den pågående trilöfhandlingens måste rådet kompromissa på några punkter. För Sverige skulle det kunna innebära att vi får igenom det vi vill genom en kompromiss mellan rådet och EU-parlamentet.

Därför tycker vi att det är bra att regeringen fortsätter att prioritera denna princip på djurvälståndens område. Men att regeringen inte vill utsträcka principen till att gälla även miljö- och klimatlagstiftningen, som EU-parlamentet vill, riskerar i ett visst scenario att omöjliggöra en kompromiss och därmed också omöjliggöra att få igenom denna princip på djurvälståndsområdet, som vi ju vill.

Jag vet att regeringen har farhågor när det gäller utvidgningen av principen till miljöområdet. På ett generellt plan skulle de ökade frihetsgraderna till nationellt stöd som skulle uppstå om man utvidgar principen kunna uppfattas som en möjlighet för medlemsstaterna att främja sina jordbruksföretag på ett sätt som ger orättvisa konkurrensförhållanden inom unionen.

Men eftersom stödmöjligheten begränsas till kostnadskompensation – inte mer – för merkostnader för lantbrukarna och bara gäller åtgärder för att uppfylla lagkrav som är strängare än EU:s lagkrav är det svårt att se att en medlemsstat skulle kunna gynna sina lantbrukare på ett otillbörligt sätt. Snarare skulle det kunna ge incitament för medlemsstater att gå före i djurvälfrågor och miljöfrågor utan att det påverkar konkurrensförhållandena inom unionen.

När principen inte finns får däremot svenska lantbrukare en sämre konkurrenssituation. Mjölkbönderna får ett ensidigt svenskt krav på sig om att mjölkkor ska vara ute på bete, och Sverige får inte möjlighet att kompensera dem ekonomiskt. Det är inte konkurrensneutralt.

Mot bakgrund av detta undrar vi varför regeringen inte, som andrahandsposition, vill stödja EU-parlamentets krav på att utsträcka principen till miljöområdet.

Anf. 75 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Tack för genomgången, statsrådet!

Jag tycker att det var bra att statsrådet var tydlig vad gäller den sociala konditionaliteten, för det är problematiskt när man lyfter upp den på EU-nivå. Det är bra att statsrådet är tydlig med att detta inte är EU-kompetens – politiken kan vara krånglig nog som den är ändå.

Sedan har vi en fundering kopplat till genomförandemodellen. Det är viktigt att den inte landar i den hybridmodell som beskrivs i pm:et, för det skulle bli en administrativ mardröm. Det vill vi ju inte ha, dels av administrativa skäl, dels för att det brukar få dålig effekt när det sedan ska genomföras. Jag tänker att detta är en viktig markör att ha med sig när man tittar på vad man ska göra i stället.

Anf. 76 JOHN WIDEGREN (M):

Herr ordförande! Tack för genomgången, statsrådet!

I mångt och mycket är det vi nu pratar om sedan länge förhandlade inriktningar i EU-nämnden, vilket är bra. Jag vill dock instämma i det Annika Qarlsson sa om genomförandemodellen och administrativa bördor. Den synpunkten är viktig, och den instämmer jag i.

Jag kan även instämma i delar av det Staffan sa. Hur ska vi faktiskt landa i detta? I den nya CAP:en pratas det mycket om konkurrensförutsättningar och allting, men vissa saker landar i en konkurrensnackdel för svenskt jordbruk.

Min huvudsakliga fråga var dock den oro över tidsplanen som statsrådet själv tar upp. Det gäller även inriktningen på marknadsorienteringen i den nya CAP:en. Jag ser nämligen de bekymmer som finns för svenskt jordbruk i och med den tvååriga övergångsperioden; den är lite halvluddig och landar på lite negativa sätt för det svenska jordbruket. Det vore väldigt olyckligt om vi inte fick färdigt den nya CAP:en därför att vissa frågor inte går att lösa ut. Men jag undrar om den

oron egentligen är överdriven. Kommer vi att landa i detta och få igång den nya perioden två år efter utsatt datum, som det är sagt, eller ska vi vara oroliga över att det kanske inte blir så?

Anf. 77 ORDFÖRANDE:

För tydlighets skull vill jag säga att vi med ”CAP:en” menar the common agricultural policy, så att alla som läser EU-nämndens uppteckningar känner till det.

Anf. 78 MARIA GARDFJELL (MP):

Eller den gemensamma jordbrukspolitiken, som det heter på svenska!

Jag skulle bara vilja ta upp det faktum att vi i EU-nämnden brukar tala om ”kompletterande mervärde”, eller vad det nu heter, och säga att en del av den diskussion som nu förs faktiskt har redan förts i miljö- och jordbruksutskottet. Det känns alltså lite grann som tårta på tårta, eller vad det brukar kallas.

När jag ändå har ordet vill jag också säga följande: Ju mer miljökrav, djurskyddskrav och så vidare som man ställer på jordbruket i EU, desto bättre blir Sveriges konkurrensvillkor.

Anf. 79 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Ordförande! Jag tackar för frågorna.

Jag börjar med Staffan Eklöfs fråga, som handlade om hur vi ser på stöd för åtgärder som går utöver det som är gemensamt, det vill säga nationell lagstiftning. Jag kan bara konstatera att jag noterar vad Staffan Eklöf säger men att den svenska ingången har varit väldigt tydlig: Vi är egentligen emot att man ska få stöd för saker och ting som ingår i nationell lagstiftning. Vi gör ett enda undantag.

Jag tror att det är viktigt att hålla sig till detta enda undantag även om det finns många saker som skulle kunna lyftas in i detta. Nu pratar vi om miljö, men om man öppnade detta och började bygga på det skulle det i förlängningen kunna omfatta väldigt mycket. Det skulle finnas en risk att det blir ett sätt för många länder att göra saker och ting som vi ändå har för avsikt att skärpa i sammanhanget. Jag tycker att man i sammanhanget ska komma ihåg att hela den nya CAP:en bygger på både en ny genomförandemodell och ett tydligare klimat- och miljöfokus, med ny öronmärkning och nya modeller för det i systemet.

Därmed har vi så här långt landat i att vi har drivit på i djurvälfrågor, för det har funnits särskilda skäl sedan tidigare till att hålla i det. Vi noterar att det kanske finns en öppning igen, men vi öppnar inte för någonting nytt i det här läget. I det här sammanhanget ska jag också säga att frågan om miljö och klimat inte är uppe på den här rådsrundan.

När det gäller Annika Carlssons inlägg delar jag den synpunkten. Vi är också skeptiska till hybridmodellen så som den beskrivs och drivs från parlamentet. Vi är måna om att få igenom en ny genomförandemodell – hela grunden för förhandlingen bygger på att vi har en ny genomförandemodell – men vi inser självklart att man i en förhandling behöver kompromissa. Kompromissen får dock inte bidra till att det blir oreglerligt och ohanterligt på nationell nivå. Som jag sa redan i mitt första

anförande är detta viktigt för Sverige, och vi tycker att Portugals kompromissförslag i sådana fall är bättre.

Jag upplever att det finns ett stort stöd för den nya genomförandemodellen hos egentligen alla medlemsländer i rådet. Jag har ganska goda förhoppningar om att vi gemensamt kommer att försöka hålla i den.

John Widegren föll in i Centerns, och lite grann i Sverigedemokraternas, synpunkter. Jag noterade det, och svaret är detsamma.

John hade dessutom en fråga om tidsplanen. Om man ska vara helt ärlig är vi väl lite oroliga för tidsplanen. Förhandlingarna är tuffa; det var tuffa förhandlingar i rådet, och det är väldigt tuffa triloger. Man står långt ifrån varandra initialt. Det portugisiska ordförandeskapets ambitionsnivå är dock tydligt, liksom målet: Man vill avgöra detta under den här perioden. Det är lite svårt att säga om man kommer att lyckas eller inte. Min erfarenhet av förhandlingar är ju att man ofta står väldigt långt ifrån varandra – tills man i sista minuten *inte* står långt ifrån varandra. Den största förflyttningen sker oftast på slutet.

Planen är att man ska ha någon form av supertriloger efter dessa rundor, så hittills planerar vi för att man kommer att klara det tidsmässigt. Om man inte gör det delar jag Johns synpunkt. Det vore väldigt olyckligt om det blev ytterligare förseningar. Det är också ett av skälen till att vi inte vill spela in nya frågor och till att detta ska hållas rent, så att man inte ytterligare komplicerar förhandlingarna. Allt nytt som spelas in innebär i någon mening att man eventuellt måste börja om, eller också kan det påverka andra saker som i sin tur har sina tidsutdräkter.

Jag uppfattade inte att Maria Gardfjell hade någon faktisk fråga.

Anf. 80 STAFFAN EKLÖF (SD):

När det gäller diskussionen om stöd för djurvälståndsgärder och miljöåtgärder vill jag först betona att det bara handlar om nationellt stöd. Det handlar inte om EU-stöd. Jag vill också betona att det bara handlar om fall där medlemsstater går före. Som vi ser det kan detta snarare ge en möjlighet för olika lösningar i olika medlemsstater.

Därför anmäler vi avvikande ståndpunkt, och den lyder som följer: Vi stöttar regeringens förstahandsposition, men vi anser att regeringen bör ha som andrahandsposition att gå med på EU-parlamentets krav att utvidga principen till miljö- och klimatområdet om det krävs för att få igenom principen på djurvälståndsområdet. På så sätt kan svenska lantbrukare få kompensation för strängare svenska krav på djurskyddsområdet, och medlemsstater kan gå före i djurvälståndsförslag utan att försämra lantbrukarnas konkurrensförmåga.

Anf. 81 ORDFÖRANDE:

Önskar landsbygdsministern kommentera?

Anf. 82 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Jag noterar den avvikande ståndpunkten.

Anf. 83 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, med en avvikande ståndpunkt från Sverigedemokraterna.

Vi kommer då in på dagordningspunkt 9, Övriga frågor. Punkt 9 a behandlar utmaningar och prioriteringar för EU:s skogsstrategi efter 2020, och punkt 9 b behandlar extraordinära åtgärder för att mildra effekterna av covid-19-krisen på vinsektorn. Önskar landsbygdsministern kommentera någonting här?

Anf. 84 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Ja, herr ordförande, jag kan kommentera den första punkten.

Österrike har med stöd av ett antal medlemsstater begärt en övrig fråga om EU:s kommande skogsstrategi. Österrikes avsikt med att lyfta frågan på rådmötet är att informera om sin bild av hur EU:s kommande skogsstrategi bör utformas. Kommissionen jobbar just nu med att ta fram EU:s kommande skogsstrategi för tiden efter 2020, och skogsstrategin kommer att presenteras under andra kvartalet 2021.

Regeringen stöder mycket av det som står i den österrikiska noten. Däremot hade vi gärna sett att den gav tydligare uttryck för den balans mellan hållbart brukande och bevarande som Sverige vill se i den kommande skogsstrategin. Det är min ambition att vid mötet dela med mig av Sveriges syn på den kommande skogsstrategin.

Som nämnden vet sedan tidigare välkomnar regeringen att kommissionen tar fram en ny skogsstrategi för EU. Vi vill se att den även fortsättningsvis betonar skogens mångsidighet. Vi vill också att den tar sin utgångspunkt i hållbart skogsbruk och därmed omfattar både hållbart brukande och bevarande av skog som jämbördiga mål. Regeringen vill också att EU:s skogsstrategi efter 2020 ska vara jämbördig med och av samma relevans som andra EU-strategier, särskilt EU:s strategier om biologisk mångfald, bioekonomi samt klimatanpassning.

Frågan om det nationella självbestämmandet är och förblir viktig. Låt mig därför återigen vara tydlig: Regeringen anser att det nationella självbestämmandet i skogliga frågor ska värnas. Detta är frågor som ligger i enlighet med tidigare förhandlingar partierna emellan och i EU-nämnden.

Anf. 85 ORDFÖRANDEN:

Innan jag släpper in ledamöterna vill jag påminna om att detta är ett informationsärende. Jag påminner också om detta med kompletterande mervärde.

Anf. 86 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD):

Ordförande! Jag ställde en fråga om detta på mötet i utskottet i går. Jag fick även där be om ett förtydligande, vilket jag väl upplevde att jag inte fick. Jag frågade även några av kollegorna i utskottet efteråt om de hade uppfattat ett svar på frågan, och det hade de inte. Som vi har nämnt tidigare är det vid våra överläggningar i MJU en utmaning att vi får väldigt ont om tid eftersom ministern sedan ska på möte med övriga regeringen. Det är tyvärr en utmaning som vi sliter med.

Vi tycker dock ändå att detta är anmärkningsvärt, för vi har tidigare haft ministerbrev om till exempel taxonomi eller bioenergi som Sverige

har skrivit under tillsammans med de länder som har varit med på ministerbrevet. Som jag har uppfattat det har detta ministerbrev tydlig bäring på inte minst det nationella självbestämmandet när det gäller skogen, och ministern sa i går på överläggningen att detta är någonting som Sverige kastar in oavsett om det passar eller inte. Man känner väl kanske att man måste göra så för att få övriga EU att förstå, men vi tycker ändå att det är anmärkningsvärt att Sverige inte är med på det här brevet.

Eftersom detta är en informationspunkt förstår jag att vi inte kan tvinga regeringen att vara med, men det är ändå anmärkningsvärt att man inte är det. Jag vill bara få det fört till protokollet, och så får vi se hur vi kan gå vidare på annat sätt.

Anf. 87 ANNIKA QARLSSON (C):

Tack för att du gick igenom skälen till att ni inte undertecknat brevet, statsrådet! Jag förstod att det inte var svar på frågan från i går.

Jag måste ändå ställa en fråga kopplat till skogsstrategin. Vi är bekymrade över att EU inte riktigt vill respektera det nationella självbestämmandet och gärna skulle vilja ha mer att säga till om när det gäller svensk skog. Det gör ju att det finns ett bekymmer så fort det står "skog" eller "taxonomi" i något av ärendena, och det kanske är skälet till att vi är flera som begär ordet trots att detta bara är en informationspunkt.

Jag skulle ändå vilja fråga: Rent taktiskt sett, skulle det ändå inte vara bra att alliera sig när det finns fler som skriver brev på detta område, även om de inte uttrycker sig exakt som Sverige hade gjort om vi hade formulerat brevet själva? Hur tänker man i den taktiska delen?

Anf. 88 STAFFAN EKLÖF (SD):

Det här är en fråga där många medlemsstater inte har samma förståelse som Sverige för svensk skog och svenskt skogsbruk. Då gäller det att vara ovanligt tydlig. Det är kanske det område som det är allra viktigast att vara tydlig från Sveriges sida. Vi vill därför gärna att regeringen skriver under detta brev och ju snabbare, desto bättre.

Om vi som känner till förhållandena här befarar en kursändring kan det mycket väl uppfattas av andra medlemsstater som en kursändring om man nu inte är med i det gänget av medlemsstater som har en annan syn på skogsbruk.

Även om det är ett informationsmöte, finns det inte möjlighet att åtminstone ansluta sig muntligt till detta brev för att undanröja alla tvivel hos andra medlemsstater att det uppfattas som en kursändring från Sveriges sida?

Anf. 89 MARIA GARDFJELL (MP):

Jag tycker att det svar som landsbygdsministern gav på miljö- och jordbruksutskottets möte i går var ganska utförligt och bra. Det innehöll minst lika mycket som har sagts i dag.

Det förvånar mig lite att samma frågor ska diskuteras dubbelt, som det faktiskt blir när vi först har diskussion på miljö- och jordbruksutskottet och sedan här. Jag kan visserligen hålla med om att vi hade lite tidsbrist just i går, men denna fråga fick ju faktiskt dra över tiden.

Det som är lite speciellt i denna diskussion och som jag tycker att man ska vara tydlig med är att å ena sidan vill riksdagen att Sverige ska ha en

nationell självbestämmanderätt i skogsbruksfrågor, å andra sidan finns det nu ledamöter som argumenterar starkt för att EU ska ha en tydlig strategi när det gäller just skogsbruket inom ramen för EU:s skogsstrategi.

Jag tycker att de delar i EU:s skogsstrategi som är gemensamma och kanske absolut viktigast framöver är till exempel de som rör klimatanpassning och är av mer övergripande karaktär, inte att man låser fast EU:s skogsstrategi till just produktionsmetoder och så vidare.

Man måste kunna hålla isär de olika ambitioner man har. Man kan inte både äta kakan och ha den kvar.

Anf. 90 JOHN WIDEGREN (M):

Ordförande! Jag tycker att det är viktigt att få lyfta upp frågan här på nämnden även om vi har pratat om den på utskottet. Den svenska skogen är viktig, och den är på glid kontra mycket av det som kommer från EU i dag.

Jag hoppas att regeringen förstår hur allvarligt det är EU är inne och petar på olika sätt i den svenska skogen, för det hotar i rakt nedstigande led den svenska välfärden med tanke på hur mycket svensk skog bidrar med till statskassan.

Jag tycker att statsrådets svar i dag var tydligare än i går, och det är bra. Men jag ställer mig också frågande till varför vi inte tydligare söker allierade i skogsfrågorna och ställer oss upp i en samlad allians och visar hur viktig skogen är för Sverige och de här övriga länderna. Jag tycker att det är olyckligt. Jag tror att vi kunde ha kommit längre i förhandlingarna om de nationer som tycker att skogen är viktigt hade stått tillsammans.

Anf. 91 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Ordförande! Låt mig först kommentera det som lyftes upp först huruvida man hade möjlighet att ha synpunkter på detta i går. Det är utskottet som bokar, avsätter tid och disponerar den tid som finns till förfogande – den är ju känd för alla när mötet börjar. Om man behöver mer tid är jag givetvis öppen för att hitta former för det. Vi har inget annat intresse än att säkerställa att alla frågor som vi hanterar får en bra behandling i utskotten. Det kräver dock ansvar från alla inblandade parter.

Jag uppskattar det stora engagemang som finns för skogen i Sveriges riksdag, och jag delar det. Låt mig åter vara tydlig med det jag i och för sig tyckte att jag sa i går, nämligen att Sverige på mötet kommer att ge uttryck för att vi stöder merparten av det som står i det brev som österrikarna har tagit fram. Vi kommer också att bredda det till att säkerställa att vi får med alla de punkter som är viktiga för Sverige och som också finns i de gemensamberedda underlag som utgör vårt mandat när vi hanterar dessa frågor i Bryssel.

Vi har ett enormt stort engagemang i de skogligena frågorna både på mötet och annars av den enkla anledningen att, precis som någon sa, skogen är jätteviktig för Sverige. Nu när man arbetar med en strategi är det jätteviktigt att säkerställa rätt perspektiv och att strategin får rätt status i förhållande till andra strategier. Vi har varit tydliga i denna fråga, och vi har ett gott samarbete med alla de länder som tycker som vi i denna fråga. Vi växeldrar, och mycket av det arbete som nu pågår sker i arbetsgrupper där vi också är aktiva.

Jag kan försäkra EU-nämnden om att Sveriges position och synpunkter i denna fråga är väl kända för alla inom EU-kretsen, och vi kommer att fortsätta att vara så tydliga som det krävs.

2020/21:31
19 mars

Anf. 92 ORDFÖRANDEN:

Jag tackar landsbygdsministern för förtydliganden och kommentarer och noterar informationen.

Jag önskar landsbygdsministern lycka till på det kommande fysiska mötet, tillönskar en trevlig helg och tackar för närvaron på dagens sammanträde.

Innehållsförteckning

§ 1 Fråga om medgivande till deltagande på distans

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDE	1

§ 2 Utrikes frågor

.....	2
Anf. 2 ORDFÖRANDE	2
Anf. 3 Utrikesminister ANN LINDE (S)	2
Anf. 4 KERSTIN LUNDGREN (C)	3
Anf. 5 Utrikesminister ANN LINDE (S)	3
Anf. 6 ORDFÖRANDE	3
Anf. 7 Utrikesminister ANN LINDE (S)	4
Anf. 8 KERSTIN LUNDGREN (C)	5
Anf. 9 ORDFÖRANDE	5
Anf. 10 MARKUS WIECHEL (SD)	5
Anf. 11 HANS ROTHENBERG (M)	6
Anf. 12 ORDFÖRANDE	6
Anf. 13 MARIA NILSSON (L)	6
Anf. 14 Utrikesminister ANN LINDE (S)	6
Anf. 15 KERSTIN LUNDGREN (C)	6
Anf. 16 ORDFÖRANDE	7
Anf. 17 Utrikesminister ANN LINDE (S)	7
Anf. 18 ORDFÖRANDE	7
Anf. 19 Utrikesminister ANN LINDE (S)	7
Anf. 20 DANIEL RIAZAT (V)	9
Anf. 21 SOFIA DAMM (KD)	10
Anf. 22 MARKUS WIECHEL (SD)	10
Anf. 23 KERSTIN LUNDGREN (C)	10
Anf. 24 Utrikesminister ANN LINDE (S)	11
Anf. 25 ORDFÖRANDE	11
Anf. 26 Utrikesminister ANN LINDE (S)	11
Anf. 27 ORDFÖRANDE	12
Anf. 28 Utrikesminister ANN LINDE (S)	12
Anf. 29 ORDFÖRANDE	13

§ 3 Allmänna frågor

.....	14
Anf. 30 ORDFÖRANDE	14
Anf. 31 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	14
Anf. 32 ORDFÖRANDE	14
Anf. 33 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	14
Anf. 34 JAN ERICSON (M)	16
Anf. 35 ANNIKA QARLSSON (C)	17
Anf. 36 CHARLOTTE QUENSEL (SD)	17
Anf. 37 DANIEL RIAZAT (V)	17
Anf. 38 MARIA GARDFJELL (MP)	18
Anf. 39 SOFIA DAMM (KD)	18
Anf. 40 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	18
Anf. 41 ORDFÖRANDE	20
Anf. 42 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	20

Anf. 43	ORDFÖRANDEN	21
Anf. 44	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	21
Anf. 45	DANIEL RIAZAT (V)	21
Anf. 46	Kanslichef JOHANNA MÖLLERBERG NORDFORS	22
Anf. 47	MARIA NILSSON (L)	22
Anf. 48	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 49	DANIEL RIAZAT (V)	22
Anf. 50	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 51	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	22
Anf. 52	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 53	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	22

§ 4 Jordbruk och fiske

		23
Anf. 54	ORDFÖRANDEN	23
Anf. 55	Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	23
Anf. 56	ORDFÖRANDEN	23
Anf. 57	Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	23
Anf. 58	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 59	Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	24
Anf. 60	ANNIKA QARLSSON (C)	25
Anf. 61	JOHN WIDEGREN (M)	25
Anf. 62	ORDFÖRANDEN	25
Anf. 63	MARIA NILSSON (L)	25
Anf. 64	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 65	Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	26
Anf. 66	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 67	STAFFAN EKLÖF (SD)	26
Anf. 68	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 69	Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	26
Anf. 70	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 71	Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	27
Anf. 72	ORDFÖRANDEN	27
Anf. 73	Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	27
Anf. 74	STAFFAN EKLÖF (SD)	28
Anf. 75	ANNIKA QARLSSON (C)	29
Anf. 76	JOHN WIDEGREN (M)	29
Anf. 77	ORDFÖRANDEN	30
Anf. 78	MARIA GARDFJELL (MP)	30
Anf. 79	Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	30
Anf. 80	STAFFAN EKLÖF (SD)	31
Anf. 81	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 82	Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	31
Anf. 83	ORDFÖRANDEN	32
Anf. 84	Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	32
Anf. 85	ORDFÖRANDEN	32
Anf. 86	KJELL-ARNE OTTOSSON (KD)	32
Anf. 87	ANNIKA QARLSSON (C)	33
Anf. 88	STAFFAN EKLÖF (SD)	33
Anf. 89	MARIA GARDFJELL (MP)	33
Anf. 90	JOHN WIDEGREN (M)	34

